

POSTANOWIENIE

Dnia 21 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Roch

w przedmiocie dopuszczalności wniosku
o zbadanie w trybie art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym spełnienia wymogów
niezawisłości i bezstronności sędziego SN Mariusza Łodki
w sprawie
**przedstawionego do rozstrzygnięcia składowi powiększonemu zagadnienia
prawnego przez Sąd Najwyższy** działający w sprawie z powództwa K. W. i M. W.
przeciwko Bankowi SA w W.
o zapłatę
po rozpoznaniu w Izbie Cywilnej
na posiedzeniu niejawnym
w dniu 21 marca 2024 r.
na podst. art. 29 § 10 ustawy o Sądzie Najwyższym

postanowił:

- 1. odrzucić wniosek;**
- 2. o odrzuceniu wniosku zawiadomić Okręgową Izbę Radców
Prawnych w W. i Okręgową Radę Adwokacką w P.**

UZASADNIENIE

W dniu 4 grudnia 2024 roku do Sądu Najwyższego Izby Cywilnej wpłynęło pismo sygnowane przez radców prawnych M. S. i Z. K. oraz adwokata M. G. – pełnomocników pozwanego Banku SA w W., w postępowaniu zawisłym aktualnie w

Sądzie Najwyższym pod sygn. III CZP 59/22 w związku z zagadnieniem prawnym przedstawionym do rozpoznania przez trzyosobowy skład Sądu Najwyższego w sprawie skargi kasacyjnej zarejestrowanej aktualnie pod sygn. akt II CSKP 55/22, wywołanej pozwem K. W. i M. W. o zapłatę. Pismo to zatytułowane zostało jako „Wniosek o zbadanie spełnienia przez sędziów Sądów Najwyższego wymogów niezawisłości i bezstronności” w trybie art. 29 § 6 ustawy o Sądzie Najwyższym (Dz.U. 2023.1093 t.j. – dalej uSN) i obejmuje sędziego Sądu Najwyższego Mariusza Łodkę, jednego z sędziów wyznaczonych do rozpoznania ww. zagadnienia prawnego.

W wyniku dokonanego w dniu 12 grudnia 2023 r. losowania składu orzekającego w sprawie wniosku o zbadanie spełnienia przez sędziego SN Mariusza Łodkę wymogów niezawisłości i bezstronności, ukształtowany został skład orzekający w osobach sędziów SN: Zbigniew Kapiński (przewodniczący, Prezes SN), Adam Roch (sprawozdawca), Ewa Stefańska, Adam Doliwa, Piotr Telusiewicz.

Nie budzi jednak wątpliwości, że rozpoznanie merytoryczne wniosku, jak każdej innej sprawy, także incydentalnej, poprzedzone być musi etapem kontroli formalnej. Nie sposób bowiem poddać ocenie merytorycznej badanego postulatywnego oświadczenia woli strony postępowania bez ustalenia, że pochodzi on od osoby uprawnionej, wniesiony został w terminie oraz zawiera niezbędne elementy stanowiące jego treść. Dopiero skuteczna kontrola formalna może pozwolić na stwierdzenie, że skutecznie został wniesiony konkretny środek prawny, w tym wypadku wniosek, co pozwala na skierowanie sprawy do jej merytorycznego rozpoznania (por. postanowienie SN z dnia 15 listopada 2022 r., III CB 10/22, LEX nr 3518151). Orzeczenie w tym przedmiocie Sąd Najwyższy wydaje przy tym na posiedzeniu niejawnym w składzie jednoosobowym, na podst. art. 394^{1a} § 1¹ k.p.c. w zw. z art. 29 § 24 ustawy o Sądzie Najwyższym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek pełnomocników pozwanego w sposób oczywisty nie spełnia określonych w ustawie warunków jego dopuszczalności.

Podstawą złożenia niniejszego wniosku są przepisy art. 29 § 5 i n. uSN, wprowadzające odrębny tryb weryfikacji niezawisłości i bezstronności sędziego z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu, jeżeli w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu tejże niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy. Jest on uruchomiany wyłącznie z inicjatywy zainteresowanej ową weryfikacją strony postępowania.

Podstawowym warunkiem dopuszczalności wniosku jest przy tym wskazanie przez uprawnionego wnioskującego, poza samymi okolicznościami związanymi z powołaniem na urząd sędziego Sądu Najwyższego, także okoliczności dotyczących jego postępowania po powołaniu oraz wykazanie okoliczności uzasadniających złożone żądanie wraz z dowodami na ich poparcie (art. 29 § 9 uSN). Winny one wskazywać, że wszystkie te okoliczności dotyczące sędziego objętego wnioskiem (tzn. towarzyszące jego powołaniu oraz jego postępowania po powołaniu) w realiach konkretnej sprawy mogą – uwzględniając nadto okoliczności dotyczące uprawnionego oraz charakteru sprawy – doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności. Pamiętać przy tym należy, iż niedopuszczalne jest, zgodnie z art. 29 § 3 uSN, ustalanie lub ocena przez Sąd Najwyższy lub inny organ władzy zgodności z prawem powołania sędziego lub wynikającego z tego powołania uprawnienia do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości. Również same tylko okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego Sądu Najwyższego nie mogą stanowić wyłącznej podstawy do kwestionowania jego niezawisłości i bezstronności (art. 29 § 4 uSN).

Wniosek o stwierdzenie przesłanek, o których mowa w art. 29 § 5 uSN, może być przy tym złożony jedynie wobec sędziego orzekającego w Sądzie Najwyższym, o ile został wyznaczony do składu rozpoznającego:

1. środek zaskarżenia;
2. sprawę dyscyplinarną;
3. sprawę o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej lub tymczasowe aresztowanie sędziów, asesorów sądowych, prokuratorów i asesorów prokuratury;

4. sprawę z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych dotyczącą sędziego Sądu Najwyższego;
5. sprawę z zakresu przeniesienia sędziego Sądu Najwyższego w stan spoczynku (art. 29 § 6 uSN).

Wniosek złożony przez pełnomocników powyższych wymogów zdecydowanie zatem nie spełnia.

Po pierwsze, został on złożony w sprawie dotyczącej rozpoznania zagadnienia prawnego przedstawionego przez Sąd Najwyższy składowi poszerzonemu tego sądu. Tak określony przedmiot postępowania nie wpisuje się w żadną spośród kategorii spraw wymienionych w art. 29 § 6 uSN. Nie ma w tym kontekście znaczenia okoliczność, iż owo zagadnienie prawne wywodzi się z postępowania zainicjowanego złożeniem skargi kasacyjnej, a więc środka zaskarżenia. Należy podkreślić, że przedmiotem sprawy, do rozpoznania której wyznaczony został sędzia SN Mariusz Łodko jest li tylko mające charakter abstrakcyjny zagadnienie prawne, a wydane przez Sąd Najwyższy wskutek rozstrzygnięcia tej sprawy orzeczenie nie będzie tożsame z rozpoznaniem środka odwoławczego. Procedowanie przez Sąd Najwyższy i podjęta następnie przezeń decyzja procesowa realizować będzie zadania tego sądu określone w art. 183 ust. 2 Konstytucji w zw. z art. 1 pkt 1 lit. a uSN. Niewątpliwie ten zakres aktywności orzeczniczej Sądu Najwyższego nie został objęty trybem weryfikacji sędziego przewidzianym w art. 29 § 5 uSN.

Nadto, niezależnie od powyższego, złożony wniosek nie spełnia także dalszych warunków dopuszczalności szczegółowo określonych przepisami ustawy, a wskazanych powyżej. Autorzy pisma ograniczyli się bowiem w jego treści jedynie do wskazania występujących w ich przekonaniu uchybień w procedurze nominacyjnej sędziego, całkowicie pomijając pozostałe elementy wniosku warunkujące jego ustawową dopuszczalność – w szczególności odnoszące się do postępowania sędziego po powołaniu, jeżeli w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu tejże niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy. Z pisma złożonego przez pełnomocników pozwanego nie wynikają także jakiegokolwiek okoliczności mogące choćby

teoretycznie wskazywać na okoliczności dotyczące uprawnionego oraz charakter sprawy, które to mogłyby doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności.

Treść wniosku wskazuje jednoznacznie, że wniosek uzasadniony został jedynie okolicznościami związanymi z powołaniem sędziego oraz z faktem jego orzekania w Sądzie Najwyższym. Okoliczność ta jednak, generalna i dotycząca w istocie każdej sprawy rozpoznawanej przez tego sędziego, w nawiązaniu do treści art. 29 § 5 oraz § 9 uSN nie stanowi w żadnym stopniu wypełnienia obowiązku przedstawienia okoliczności postępowania sędziego – już po jego powołaniu – w kontekście charakteru tej konkretnej sprawy i okoliczności dotyczących uprawnionego do złożenia wniosku. Nie przywołano także we wniosku żadnych dowodów – niezbędnych w świetle art. 29 § 9 pkt 2 uSN dla skuteczności formalnej wniosku (por. postanowienie SN z dnia 5 stycznia 2023 r., I ZB 58/22, LEX nr 3477239). Tego rodzaju abstrakcyjnie sformułowane zarzuty nie mogą więc odnieść skutku w postępowaniu toczącym się na podstawie art. 29 § 5 i n. uSN, gdyż celem tej instytucji nie jest umożliwienie kwestionowania przewidzianego przez ustawodawcę systemu powoływania sędziów, ale ocena indywidualnych okoliczności dotyczących powołania konkretnego sędziego oraz jego zachowania po powołaniu, przy czym ocena ta powinna nastąpić w kontekście konkretnej sprawy. Podobne stanowisko co do omawianej instytucji zajmuje Naczelny Sąd Administracyjny, wskazując, że przy ocenie zachowania standardu niezawisłości i bezstronności nie można oprzeć się jedynie na okolicznościach towarzyszących powołaniu sędziego (por. postanowienia wydane w sprawie I FSK 2040/22 – z dnia 14 lutego 2023 r., LEX nr 3487409 oraz z dnia 8 maja 2023 r., LEX nr 3559235).

Zgodnie z art. 29 § 10 uSN wniosek niespełniający wymagań, o których mowa w § 9, podlega odrzuceniu bez wezwania do usunięcia braków formalnych. Odrzuceniu podlega również wniosek z innych przyczyn niedopuszczalny. Wskazane wyżej braki złożonego przez pełnomocników pisma niewątpliwie świadczą o niedochowaniu przez nich wymagań przewidzianych w art. 29 §§ 6 i 9 pkt 2 uSN. Mają one przy tym, zgodnie z art. 29 § 10 uSN, charakter nieusuwalny. W świetle zatem przedstawionych okoliczności, wniosek pełnomocników Banku SA

w W. był oczywiście niedopuszczalny, a co za tym idzie musiał zostać przez Sąd Najwyższy odrzucony.

Konsekwencją takiej decyzji było zaś po myśli art. 29 § 11 uSN zawiadomienie o powyższym fakcie właściwych organów samorządów zawodowych, do których należą pełnomocnicy odpowiadający za złożenie niedopuszczalnego wniosku, tj. Okręgową Izbę Radców Prawnych w W.i Okręgową Radę Adwokacką w P.,

[SOP]

[ms]